

Cuprins

Capitolul I. Introducere	1
<i>Secțiunea 1. De ce transplantul constituțional?</i>	1
<i>Secțiunea a 2-a. Considerații metodologice</i>	4
§1. Obiectul cercetării	4
§2. Metodologia cercetării	7
 Capitolul al II-lea. Introducere în teoria transplantului juridic	 11
<i>Secțiunea 1. Drept comparat și transplant juridic</i>	11
<i>Secțiunea a 2-a. E posibil să importăm? Posibilitatea transplantului juridic</i>	14
<i>Secțiunea a 3-a. Fenomenologia transplantului juridic</i>	19
§1. Cine importă? Actorii importului juridic	19
§2. De ce importăm? Cauzele importului juridic	20
2.1. Cauzele subiective ale importului juridic	22
2.2. Cauzele obiective ale importului juridic	24
<i>Secțiunea a 4-a. Ce importăm și în ce cantitate?</i>	
<i>Obiectul importului juridic</i>	28
<i>Secțiunea a 5-a. De unde importăm? Modelele importului juridic</i>	28
<i>Secțiunea a 6-a. Prin ce tehnici importăm?</i>	
<i>Mecanisme importului juridic</i>	30
<i>Secțiunea a 7-a. Cum importăm? Modalitățile transplantului juridic</i>	32
<i>Secțiunea a 8-a. În ce scop importăm? Finalitățile transplantului juridic</i>	35
<i>Secțiunea a 9-a. Care sunt consecințele? Efectele importului juridic</i>	37
<i>Secțiunea a 10-a. Cum ar trebui să importăm?</i>	
<i>Transplantul juridic de succes</i>	42
§1. Transplantul juridic între succes și insucces	42
§2. Modele ale transplantului juridic de succes	47
<i>Secțiunea a 11-a. Precizări metodologice</i>	50

Capitolul al III-lea. Avatarurile constituționalismului contemporan și teoria transplantului constituțional de succes	52
<i>Secțiunea 1. Constituționalismul contemporan între cultură constituțională și transplant constituțional</i>	<i>56</i>
§1. Constituționalism și cultură constituțională	56
§2. Constituționalism și transplant constituțional	69
<i>Secțiunea a 2-a. Constituționalism și inginerie culturală</i>	<i>80</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Constituționalism și incoerență constituțională</i>	<i>82</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Concluzii</i>	<i>83</i>
 Capitolul al IV-lea. Constituționalism și modele constituționale în Europa secolului al XIX-lea	 86
<i>Secțiunea 1. Constituționalismul modern liberal</i>	<i>87</i>
§1. Drepturile și libertățile omului	92
§2. Suveranitatea națională	97
§3. Guvernământul reprezentativ și democrația	100
§4. Limitarea puterii statale și separația puterilor în stat	104
4.1. Teoria „clasică” a separației puterilor în stat	105
4.1.1. Eroarea lui Montesquieu	105
4.1.2. Excepții și corecții	108
4.1.3. Separația strictă a puterilor și mecanismele de checks and balances	110
4.1.4. Colaborarea puterilor în stat	112
4.1.5. A treia putere în stat?	115
4.2. Re-lectura textului lui Montesquieu	116
4.2.1. Perspectiva „revoluționară” a lui Eisenmann	116
4.2.2. Michel Troper	118
4.3. Separația puterilor în stat în literatura anglo-americană	123
4.3.1. Cu sau fără Montesquieu?	123
4.3.2. M.C.J. Vile	125
4.4. Concluzii	128
4.5. Impactul asupra problematicei transplantului constituțional românesc	129
§5. Constituționalism și constituție	132
5.1. Constituție normă, constituție limită, constituție ordine	132
5.2. Supremația constituției	135

§6. Supremația legii sau statul de drept _____	138
<i>Secțiunea a 2-a. Modelul constituționalismului modern francez</i> _____	142
<i>Secțiunea a 3-a. Modelele constituționale europene</i> _____	144
§1. Modelul constituțional francez _____	144
§2. Modelul constituțional belgian _____	147
§3. Modelul constituțional englez _____	148
<i>Secțiunea a 4-a. Elita politică românească între constituționalismul național(ist) și constituționalismul universal</i> _____	150
§1. Constituționalism rațional și constituționalism organic _____	150
§2. Constituționalism liberal și constituționalism național(ist) _____	154

Capitolul al V-lea. Premisele ideologice ale Revoluției de la 1848 și influențele constituționalismului vest-european _____ 158

<i>Secțiunea 1. Proiecte de reformă în perioada preregulamentară (1802-1830)</i> _____	159
§1. Suveranitatea națională și guvernământul reprezentativ _____	161
§2. Monarhia _____	164
§3. Separația puterilor în stat _____	166
§4. Drepturile și libertățile omului _____	175
§5. Constituția normă _____	177
<i>Secțiunea a 2-a. Constituția Cărvunarilor (1822)</i> _____	177
§1. Drepturile și libertățile omului _____	178
§2. Guvernământul reprezentativ _____	180
§3. Separația puterilor în stat _____	183
§4. Un constituționalism liberal românesc incipient? _____	187
<i>Secțiunea a 3-a. Regulamentele Organice (1831-1832)</i> _____	189
§1. Transplant constituțional voluntar sau imperialism juridic? _____	190
§2. Influențele constituționalismului francez: 1791 și/sau 1814?! _____	194
§3. Monarhia constituționalizată v. Monarhia constituțională? _____	197
§4. Guvernământul reprezentativ _____	201
§5. Drepturile și libertățile omului _____	203
§6. Separația puterilor în stat _____	203

6.1. Separația puterilor în stat în literatura istorico-juridică	204
6.2. Monarhia constituțională sau (auto)limitată	211
§7. Liberalismul Regulamentelor Organice	216
§8. Regulamentele Organice între iritare (culturală) și adaptare	219
<i>Secțiunea a 4-a. Proiectul de constituție al lui Ion Câmpineanu (1838)</i>	223
<i>Secțiunea a 5-a. Proiectul de constituție al lui Leonte Radu (1839)</i>	229
<i>Secțiunea a 6-a. Concluzii</i>	230

Capitolul al VI-lea. Revoluția de la 1848 și incertitudinile instituționale ale constituționalismului românesc _____ 235

<i>Secțiunea 1. Proiectele de reformă și proclamațiile Revoluției de la 1848 în Țara Românească și Moldova</i>	236
§1. Drepturile și libertățile omului	236
§2. Suveranitatea națională și guvernământul reprezentativ	237
§3. Separația puterilor în stat	238
<i>Secțiunea a 2-a. Proclamația de la Islaz (9/21 iunie 1848)</i>	240
§1. Ce există	243
§2. Ce au văzut alții	245
§3. Ce am văzut noi	246
§4. Ce rezultă?	251
<i>Secțiunea a 3-a. Proiectul de constituție al lui Kogălniceanu din august 1848</i>	254
§1. Proiectul de constituție de la 1848 al lui Mihail Kogălniceanu în perspectiva istoriografiei dreptului public românesc	254
1.1. Izvoarele interne și externe ale proiectului de constituție	254
1.2. Analiza critică a perspectivei istoriografiei românești	258
§2. Constituția celei de-a doua Republici franceze (1848)	265
§3. Un exercițiu nereușit de import constituțional	271
3.1. Puterea executivă	272
3.2. Puterea legislativă	274
3.3. Puterea judecătorească	276

3.4. Separația puterilor în stat și regimul politic	277
§4. Un model de incoerență constituțională	280
<i>Secțiunea a 4-a. Concluzii</i>	287
Capitolul al VII-lea. Convenția de la Paris din 1858	291
<i>Secțiunea 1. Dezbaterile Adunărilor ad-hoc din Moldova și Țara Românească (1857)</i>	291
§1. Monarhia constituțională parlamentară	294
§2. Suveranitatea națională și guvernământul reprezentativ	297
§3. Drepturile și libertățile omului	299
§4. Separația puterilor în stat	301
§5. Constituția autonomie	306
§6. Importul constituțional rațional	307
§7. Concluzii	309
<i>Secțiunea a 2-a. Convenția de la Paris (1858)</i>	310
§1. Influențele externe	311
§2. Convenția de la Paris, Constituția franceză de la 1852 și Constituția belgiană de la 1831 – scurtă comparare instituțional-principială	313
2.1. Principiile de organizare constituțională și instituții comune Convenției de la Paris și Constituției franceze de la 1852	314
2.2. Diferențe între Convenția de la Paris și Constituția franceză de la 1852	315
2.3. Diferențele esențiale între Convenția de la Paris și Constituția belgiană din 1831	315
2.4. Principii și instituții care apropie Convenția de la Paris de Constituția belgiană din 1831	315
2.5. Proiectul de constituție al lordului Bulwer	315
§3. Constituția franceză de la 1852	320
§4. Efectele instituționale ale transplantului constituțional	322
§5. Imperialism constituțional și cultură constituțională	329
Capitolul al VIII-lea. Proiectul de constituție al Comisiei centrale de la Focșani (1859)	331
<i>Secțiunea 1. Mărirea și decăderea modelului constituțional belgian</i>	331
<i>Secțiunea a 2-a. Separația puterilor în stat</i>	333
<i>Secțiunea a 3-a. Concluzii</i>	339

Capitolul al IX-lea. Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris (1864)	341
<i>Secțiunea 1. Import constituțional și parlamentarism</i>	341
<i>Secțiunea a 2-a. Importul constituțional și valențele cezarismului românesc</i>	343
<i>Secțiunea a 3-a. Concluzii</i>	350
Capitolul al X-lea. Constituția de la 1866	354
<i>Secțiunea 1. Constituționalism și transplant constituțional la 1866</i>	354
§1. Import constituțional direct sau indirect?	354
§2. Parlamentarism dualist versus parlamentarism monist	359
<i>Secțiunea a 2-a. Regimul parlamentar românesc între transplant constituțional și eșec constituțional</i>	360
§1. „Monarhia administrativă” și „realismul” constituțional românesc	361
§2. Coordonatele regimului politic în Constituția de la 1866	366
2.1. Parametrii instituționali ai regimului parlamentar dualist în secolul al XIX-lea	366
2.2. Parametrii funcționali ai regimului parlamentar dualist în secolul al XIX-lea	374
§3. Gândirea politico-juridică a regelui Carol I și inflexiunile autoritarismului monarhic	379
3.1. Constituția de la 1866	380
3.2. Rolul constituțional și politic al domnului sau regelui în buna funcționare a mecanismelor statului	384
3.3. Rotativa guvernamentală și rolul partidelor politice	385
3.4. Alegerile parlamentare	388
3.5. Regimul parlamentar	389
3.6. Drepturile și libertățile cetățenești	391
3.7. Democrația	391
§4. Regimul guvernamental	391
§5. Concluzii	393
Capitolul al XI-lea. Constituționalism și cultură constituțională în România secolului al XIX-lea	398
<i>Secțiunea 1. Constituționalism și cultură constituțională</i>	398

<i>Secțiunea 2. Particularitățile culturii constituționale românești</i>	398
§1. Impulsurile modernizării constituționale:	
(i)logica urgenței	398
1.1. Urgența legitimării europene: metamorfoza instituțională condiționată	399
1.2. Urgența legitimării internaționale a statului națiune: suveranitatea internă și politica „faptului împlinit”	401
§2. Actorii transplantului constituțional	405
2.1. Rolul elitei politico-juridice	405
2.2. Impactul culturii juridice sau constituționale franco-belgiene	407
2.3. Paradoxul transplantului constituțional românesc	409
§3. Avatarurile transplantului constituțional irațional	410
§4. Transplant constituțional și tradiție constituțională	418
§5. Epistemologia modernizării constituționale: teoria „formelor fără fond”	420
<i>Secțiunea a 3-a. Eșecul transplantului constituțional?! </i>	425
Capitolul al XII-lea. Concluzii	430
<i>Secțiunea 1. În ceea ce privește transplantul constituțional</i>	430
<i>Secțiunea a 2-a. În ceea ce privește cultura constituțională românească</i>	436
Bibliografie	441
Index	463